Državni izpitni center

M 0 7 2 6 4 1 2 2

JESENSKI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 6. september 2007

SPLOŠNA MATURA

© RIC 2007

1. Sofokles, Antigona; ok. l. 442; klasična atiška politično-etična, družinska tragedija; Antigona in Kreon; prolog, epilog, 5 epizod in stajanke; 1353 verzov.

Za vsak pravilen odgovor 1 točka, skupaj 7 točk.

2. a) Navedena dramska situacija je uvodna.
   b) V njej se predstavita Ojdipovi hčerki; Antigona pove sestri o stričevi prepovedi pokopa trupla njunega padlega brata Polinejka in o ukazu, ki se mu bo uprla, in k temu vabi tudi njo.
   c) Antigona pokaže npr. odločnost, pravičnost, ljubezen do brata, upornost ...

1 + 1 + 1 točka

3. Npr.: A. spoštuje načelo svetosti življenja in smrti, enakost mrtvih, deluje legitimno, upre se krivičnemu stričevemu ukazu, njene ideje naj bi moralno-etično prekvasile svet živih, opozorile, da je treba živeti pravično, plemenito, kraljevsko, zavzeto, odgovorno, humano itd., da je treba vztrajno, trmasto iskati smisel in ga z vso odgovornostjo udejaniti; zaradi božjih zakonov in ljubezni hoče pokopati bratovo truplo in tako izpolniti sveto dolžnost, in to vsem na očeh, razvidno; pokop mrtvega brata je svetli cilj, smisel, vrednota; njena odpuščajoča in dopuščajoča ljubezen naj bi izkoreninila zlo, prekvasila etične norme, bila svetal zgled; ljubi življenje, a ga izgubi.

Do 4 točke (za kompleksno razlago z vsaj štirimi prvinami).

4. Npr.: Sofoklejeva pravi, da je na svetu zato, da ljubi; a ljubi brata bolj kot zaročenca; za bratov mir v smrti gre tudi sama v smrt; njen ljubim pomeni: opraviti družinsko, etično, legitimno, častno dolžnost; Smoletova česa podobnega ne izreče; sonce bo zanjo sijalo mrak, dokler ne bo opravila naloge; Haimona ljubi, vendar hladno, premalo vdana tistemu, kar je v njem slabo; človeka je treba ljubiti dejavno, iskreno, dopuščajoče, odpuščajoče.

Do 2 + do 2 točki za primerjavo, samo za navajanje lastnosti pa po 1 točka za vsak dramski lik.

5. DA
   Antigona se v imenu legitimnega upre legalnemu, v imenu božjega prava človeškemu, njena vest in človečnost trčita ob postavo oblasti, ki je zavezujoča in nič človečnostna, je zapisal A. Zorn.

1 točka za obkroženje + do 2 točki za utemeljitev.

6. Ismena se razveseli življenja, miru, varnosti, manj ji je mar, kdo je novi kralj; stražnik z olajšanjem pove, da sta razglašena mir in novi kralj; zbor poje o miru, v katerem se lahko razvijajo pomembne vrednote, tudi ljubezen; Teiresias označuje Ismeno: lepa je, bistroumna, vendar malo bojazljiva, ošvrkne pa tudi nespametnost vojn kot vira zla, v katerih eni dobijo, drugi zgubijo.

1 + 1 + 1 + 1 točka za vsak dramski lik.

7. a) "Kreon je novi kralj!"
   b) Npr.: zagotovo je tisto, kar bralca/gledalca najbolj zanima, kdo je novi kralj in kaj bo v miru storil, kako bo kaznoval poražence in nagradil zmagovalce, kako bo ohranil mir, ki se ga vsi tako razveselijo ...

1 točka za izpis replike, do 2 točki za utemeljitev.

8. Npr.: V obeh odlomkih uvodna didaskalija predstavi dramski prostor: antične Tebe – moderne Tebe, obakrat pred dvorom – napoved razkrivanja, in dramski čas: v prvi je to zgodnje jutro, v drugi pozen večer, v katerem zamira bojni hrup – napoved teme, umirjanja, a tudi ugašanja upanja, mitološka preteklost – posodobljeni mit s sodobnimi oziroma polpreteklimi zgodovinskimi reminiscencami; obakrat spregovori vodilni ženski dramski lik: v prvem Antigona, v drugem Ismena, ker je A. odsotna; v obeh se zastavi vprašanje, s katerim se sproži dvogovor; v obeh se namiguje na pomemben dogodek: na očetovo krivdo in na pravkar končano vojno, v kateri sta se spopadla brata; obakrat se omenja novi kralj, ki bo legalno dal usoden ukaz in z njim sprožil legitimen upor.

1 + 1 + 1 + 1 točka za ugotovljene podobnosti ali razlike med navedenima odlomkoma.

9. Polilog ali mnogogovor.

1 točka

10. b) – A. Janežič.

1 točka za pravilno obkroženje in 1 točka za pravilen pripis avtorja.

11. Zbor je bil ostanek petja ditirambov na čast Dionizu, bil je hkrati glas občinstva, vezni člen med njim in igralci, opazovalec, moralno-etični in politični komentator, razlagalec, tudi nasprotnik, pri Sofokleju npr. sestavljen iz 15 članov, pel in plesal je v orkestri, pred odrom, pomen in vlogo je začel zgubljati pri Evripidu in v komedijah.

1 + 1 + 1 točka za vsako ugotovljeno lastnost oziroma funkcijo.

12. Meni, da je treba ubogati ukaz, da je denar škodljiv, da je človek božje čudo, razumno, govoreče bitje, ki mora premagovati škodljivo trmo in objestnost, hybris, ki sta njemu in drugim v pogubo, poziva k človečnosti, k humanosti, ki jo zagovarja zlasti Antigona, omejuje pa Kreon; zlo rojeva le zlo …

Do 2 točki za podobo človeka (v stajanki) + do 2 točki za nasvete, ki jih zbor dá gledalcem.

13. Poročilo.

1 točka

14. b in c.

1 točka

15. Npr. Romeo in Julija, Hamlet in Ofelija ...

1 točka

16. a) Zbujanje sočutja in groze in čiščenje teh občutij;
    b) v Poetiki.

1 + 1 točka

17. Npr. proskenion, orkestra in teatron.

1 + 1 + 1 točka

18. Npr.: gledališki prostor z različno tehnologijo, način igre oziroma interpretacije, vloga režiserja in številnih drugih uprizoriteljev, različno občinstvo …

1 + 1 + 1 točka

19. Srednji napadalec – anahronizem,
    votli smeh – metafora,
    svetli let – sinestezija,
    posveti z lučjo jasnosti v to črno zmedo – antiteza oziroma nasprotje,
    minilo je, minilo – ponovitev,
    misli misli – anominacija.

3 točke, za dva pravilna odgovora 1 točka.

20. NE
    Namenjeno je gledališki uprizoritvi, inscenaciji, konkretizaciji.

1 točka za ustrezno obkroženje + 2 točki za utemeljitev.

21. S stranskim besedilom, včasih z avtoironično perspektivo, lahko s songom in z drugimi potujitvenimi učinki …

1 + 1 točka

22. Dramaturgove črte, lektorjevi posegi in opozorila, označevanje stavčnofonetičnih prvin, zamisli govorno-telesne interpretacije …

1 + 1 točka

23. Npr.: je uprizorjena; sodelovanje večjega števila uprizoriteljev; uporaba uprizoritvenih sredstev, npr. luči, glasbe, kostumov, scenografskih prvin …

1 + 1 točka

24. Npr.: prvi lik je brani, drugi gledani; prvi je vezan na besedilo, drugi na gledališko uprizoritev …

1 + 1 točka

25.

1 točka za katerokoli predstavitev.

26. Možnosti:
    a) da v njem igralci počivajo oziroma kako drugače preživijo čas med nastopi in je torej brez estetske funkcije;
    b) da v njem poteka nevidno in vzporedno dramsko dogajanje, da je makrodogajalni prostor, kjer se nadaljuje usoda dramskih likov, na katere gledalec ne sme pozabiti, da ima torej tudi estetske funkcije ...

1 + 1 točka za smiselno dopolnitev obeh možnosti.